

Alivinnuni tørvar nógvan pening

Støðan í alivinnuni er spent. Hetta sæst týðuliga í tí seinasta tilmælinum, sum Aliráðið júst hevur latið landsstýrinum um støðuna í hesi vinnuni.

Umframt at tørvurin á peningi til raksturinn av verandi brúkum er einar 200 mill. kr., so er neyðugt við nógvum ymsum tiltøkum, sum kunnu tryggja hesi rættiliga nýggju vinnuni framtíðar livimøguleikar.

Aliráðið sigur í niðurstøðuni m.a.

Sum liður í bygdamenningspolitikkini hava Føroyar, mótvegis øllum øðrum londum, ið nú eru farin at ala laks, valt at gera nógvar smáar eindir eftir norskari fyrmynd.

Í mun til stóru fyrirtekurnar, sum vit skulu kappast við á altjóða marknaðinum, eru føroysku eindirnar figgjarliga veikar og hartil nýggjar, og flestu tí enn á lágum kunneikastøði.

Hendan skipanin krevur tí, at stór orka má leggjast í at skapa fortreytir fyrri einum høgum almennum tænastustøði.

Djórælknatænasta
Sjúkufyrirbyrgjandi
arbeiði
Útbúgving av alarum
Ráðgeving í framleiðslu
Ráðgeving í økonomi-
stýring
Alment rannsóknar-
arbeiði
Neyvt eftirlit við at
treytir fyrri loyvinum
verða hildnar v.m.

Um henda orka ikki verður lögð í, standa vit okkum illa í skjótt vaksandi kappingini frá hinum laksafarmleiðandi londum, og smærri bygdamenningsbrúkini verða tey fyrstu at koma illa fyrri.

Um smoltaling

17 smoltstøðir eru í dag við loyvi at framleiða til-sams 4.450.000 smolt.

Nóg mikið av vatni er

óivað í landinum til at ví-falda smoltframleiðsluna í mun til í dag, um útbyggt verður í Miðvági, Vestmanna ella á Eiði. Verandi smoltstøðir eru færar fyrri at byrjannarfóðra nóg meira yngul enn teimum nýtist til egna nýtslu. Tí er skjótt at økja um framleiðsluføri av smolti, um tørvur verður.

Skal framleiðsluføri av smolti økjast, eigur reglan, at 25 lsek. skulu vera tøkir í skerpingini til framleiðslu av 100.000 smoltum, at verða fylgd.

Mælt verður til at steðga við at geva loyvi til fleiri smoltstøðir og hækkingar av verandi støðum, til greiða er fingin á niðanfyrirstandandi:

a. Vatnøgd í skerpingi á verandi alistøðum, og har ætlanir eru um nýggjar.

b. Um smittuvandi stendst av at pumpa sjógv upp í smoltstøðirnar.

c. Um villfiskur kann ferðast upp um inntakið til støðina.

d. Hvussu gongdin í alingini verður framyvir.

Fyrirbils búskaparlig meting verður gjørd fyrri smoltstøðirnar, og verður hon væntandi liðug í februar 1988.

Aling í sjógvi

53 alistøðir eru á firðum og sundum, og manga staðni liggja støðirnar ov

tættar.

Framleiðslan av sili og laks í Føroyum var í 1986 2500 tons.

Mett framleiðsla	Føroyum	Noregi	Skotlandi
1987	3.800	47.000	16.000
1988	3.200	74.000	23.000
1989	8.600	90-100.000	30.000
1990	10.000	100-120.000	40-50.000

Stjórin í Fiskeopdrættes Salgslag A/L í Noregi, sigur um vøksturin í Noregi: »Jeg imøteser den svære økning i lakseproduktionen med skrekkblandet fryd«.

Búskaparliga metingin av alingini í sjógvi í Føroyum, sum er gjørd av Grannskoðaravirkinum hjá J. Sundstein, sigur m.a.:

Raksturinn í 1986 hjá sjógvalarum royndist illa. Samlað hava støðirnar havt eitt hall áðrenn avskrivningar uppá uml. 27,5 mill. kr.

Við avskrivning yvir 7 ár verður samlað hall slakar 40 mill. kr.

Við ávisum fyrirtreym, m.a. at soluprisur á laks verður 50,- kr. og

fóðurfaktorurin 1,5, verður gjaldforistørvurin við ársskiftið 1988/89 180 mill. kr.

Broystast fyrirtreitarar bert smávegis, hevur hetta stóra ávirkan á gjaldforistørvinn.

Aliráðið metir tí mest trúligt at rokna við, at gjaldforistørvurin hjá alivinnuni til raksturinn kemur ikki at liggja undir 200 mill. kr. við ársskiftið 1988/89 útyvir tað, ið var figgjað ultimo 1986, og Aliráðið leggur áherðslu á, at myndugleikarnir sum skjótast mugu gera sær greitt, hvussu hesin peningur kann útvegast, uttan at tað fær aðrar óhepnar avleiðingar. Tá er ikki roknað við tørvinum hjá

møguligum nýggjum alingum.

brúkum á sjónum, og sum kunnugt fevna hesi tøl ikki um tørvin hjá smoltalarum.

Millum óhepnar avleiðingar kann nevast, at tann stóra figgjan, ið útlendskir fóðurframleiðarar longu veita og sum helst fer at vaksa, kann koma at fáa týðning fyrri ognarviðurskiftini í alivinnuni í framtíðini.

Útbyggingar- møguleikar

Skulu fleiri aliloyvi gevast, má havast í huga, at alistøðirnar yvirhøvur liggja alt ov tættar. Tær eiga allar at fáa tvey ymisk øki at ala á, sum skulu kunna nýtast at skifta imillum alt eftir náttúruviðurskiftinum.

Vit eiga heldur ikki at læsa okkum ov fäst í eina ávasta stødd á alistøðum, og fylla so nógvar alistøðir á firðir og sund, at eingin møguleiki er at víðka støðirnar seinni.

Fá pláss eru í Føroyum, har »vanlig« alitgerð kann liggja, og metir Aliráðið, at flestu av hesum eiga at verða nýtt til »summerbeiti«, og ella sundurskildra árgangir hjá alistøðum.

Nøkur øki, ið liggja meira ella minni móti opnum havi eru tó, har alistøðir, sum nýta meira framkomna útgerð møguliga kunnu liggja.

Aliráðið mælir tó til at vera sera varin í útbyggingini av alivinnuni, fyrr enn áðurnevnda tænastustøði er útbyggt. Har støðir liggja ov tættar, hevði samstarv, ella at støðir vórðu ríknar í felag, bött nakað um støðuna.

Nøkur øki, ið liggja meira ella minni móti opnum havi, eru, har alistøðir, sum nýta meira framkomna útgerð, møguliga kunnu liggja.

Mælt verður til at steðga við at geva fleiri loyvi til smoltstøðir og hækkingar av verandi støðum fyrr enn ávisar kanningar eru gjørdar

Hagreiðing

Mælt verður til at gera eina heildarætlan fyrri hagreiðing av alifiski. Her verður hugsað um mest rationellar loysnir, sum samstundis miða imóti minst møguligum vanda fyrri nøring og/ella spjaðing av sjúku.

Árin av aliningini

Fjarðakanningarnar eiga at fáa høvi at halda fram, og tað hevur skund at fáa gongd á »nærkanningar« dygst við alistøðirnar. Somuleiðis kanningar í vatnum, har smoltaling fer fram.

Sjúka

Alivinna er djóræhald av sera intensivum slag, og sjúka av ymiskum slag er ein náttúrligur partur av tilikari aling, sum vit mugu læra okkum at liva við.

Eitt nú hitrasjúkan í 1987-88 visir skiliga, hvussu neyðugt tað er at heðsla verður lögð á at fáa veterinerar kanningar stovu innan fiskasjúkur at virka alt fyrri eitt. Hetta fyrri at kunna útvega vitar um útbreiðslu av staðfest um sjúkum í Føroyum, og møguleika at staðfesta og kringseta nýggjar sjúkum nóg skjótt og neyvt.

Arbeitt eigur at vera við uppskot at býta landið »aliøki« fyrri at minka um smittuvandan.

Aling ávirkar vistfrøði ligu skipanina á ymiskar annan hátt, sum vit tó hava litlan kunneika til.

Mælt verður m.a. til at stremba eftir at minka um

